

Tento rok si česká hudební scéna připomíná 200. výročí narození a 140. výročí úmrtí **Bedřicha Smetany**. Z tohoto důvodu jsou častěji uváděna díla českých skladatelů, zejména Smetany. **Moravskoslezské národní divadlo** jako *jediné* na světě (!) uvedlo všech jeho 8 dokončených oper ve dvou cyklech. A to ve vlastní produkci, opět po 40 letech. Předtím divadlo nastudovalo již 3 cykly (1924, 1956, 1984), včetně vlastních inscenací. Specifičnost Smetanových oper spočívá v jejich jedinečnosti: žádná si není podobná, a přesto nesou skladatelův vlastní rukopis. V druhé polovině 2. cyklu byly v květnu představeny opery „Hubička“, „Tajemství“, „Čertova stěna“ a „Libuše“.

Divadlo Antonína Dvořáka: „**HUBIČKA**“ – 9.5.

(premiéra 23.9.2021)

Tuto „prostonárodní“ operu, jak ji nazývá skladatel a libretistka **Eliška Krásnohorská**, složil Smetana již jako hluchý. Libretistka přitom čerpala z povídky **Karolíny Světlé** z oblasti severočeských hor kolem vrcholu Ještědu – což byla v 19. století neúrodná, pověstmi opředená krajina. Příběh je jednoduchý: Vendulka a Lukáš se zpočátku nemohou vzít, protože jsou bratranec a sestřenice – to se však odehrává v povídce, ne v operě. Protože Lukášova žena zemřela při porodu jejich dítěte, Lukáš se znovu uchází o Vendulku. Tak brzy po smrti své ženy mu ale Vendulka z pověry odmítá dát polibek.

Operu režíroval šéf opery **Jiří Nekvasil** (stejně jako „Čertovu stěnu“) s respektem k dílu. Předehru si bylo možné (konečně!) vychutnat při zavřené oponě – nádherná hra **orchestru Národního divadla** byla pod taktovkou **Marka Šedivého**.

„Hubička“: **Livia Obručník Vénosová (Vendulka) a Luciano Mastro (Lukáš) a Martin Gurbaľ (otec Paloucký)** (©M.Kusyn/ndm Ostrava)

Ve scéně **Jakuba Kopeckého** dominuje obří šikmý stůl, který je ve druhém dějství rozdělen na dlouhé lavice, aby vytvořil představu imaginárního lesa. „Les“ tvoří stromky, které nosí sboristé – zdraví Shakespear a jeho „Birnamský les...“

Impozantní postavou je Otec Paloucký – dvoumetrový **Martin Gurbal** s mohutným, ale vždy kultivovaným a textově srozumitelným basem.

Jevištní osobnost! – Jeho dcera Vendulka, **Livia Obručník Vénosová**, která zpívala italsky zbarveným, pružným sopránem s dynamickou bohatostí: bylo to krásné na poslech i na pohled. Bohužel to samé nelze říct o Lukášovi: **Luciano Mastro** je sice Ital s dramatickým tenorem, ale tato role pro něj není vhodná. Zpívá tak hlasitě, až má člověk strach o jeho hlasivky... Tato role pro něj není příliš vhodná.

Svatopluk Sem jako Lukášův švagr Tomeš zpívá svým ušlechtilým, alikvotně bohatým barytonem zbytečně hlasitě a bez odstínů. **Lucie Hilscherová** je příhodnou starou tetou Martinkou, ale její jinak krásný alt kazí nejistá intonace a příliš mnoho vibrata. Svěží a mladou **Marta Chilu Reichelovou** se „skřivánčím“ hlasem můžeme vidět jako služebnou Barče (Skřivánčí píseň!). Pozitivně lze zmínit ještě **Josefa Kovačiče** jako starého pašíře Matouše a **Václava Moryse** jako Strážníka.

Dobře zpívající sbor nacvičil **Jurij Galatenko**.

Všichni účinkující mají na sobě krásné a slušivé kostýmy (spousta květin) od **Simony Rybákové**.

„TAJEMSTVÍ“ – 10.5.

(premiéra 20.4.17, obnovená premiéra 12.10.23)

Libreto: **Eliška Krásnohorská**

Příběh dvou zneprátelených rodin městských radních Kaliny a Maliny, respektive mladých milenců (jejich dětí) vzdáleně připomíná Romea a Julii, ale končí dobře – je to přece komická opera.

Příjemná inscenace **Tomáše Studeného** s pokorou před dílem. Také poutavá scénografie **Davida Janoška** – spousta květin na scéně i v krásných kostýmech **Evy Jiříkovské**.

Zpěv je vesměs dobrý: role Kaliny, marně usilujícího o pozemské statky, je ideální pro wagnerovský heroický baryton **Martina Bárty**. Jeho výkon nahání husí kůži... Roli jeho protivníka, bohatého konšela Maliny, spíše lyrickou, působivě zazpíval i zahrál **Jiří Příbyl**. Jejich děti, Vít a Blaženka, jsou již poměrně vyspělými milenci: **Richard Samek** a **Jana Sibera**. Postava panny Rózy (Malinova sestra) sedí dobře **Lucii Hilscherové** – před dvaceti lety si Kalinu nesměla vzít kvůli jeho chudobě a zůstala neprovdaná (nakonec ho přece jen dostane). To, co bylo řečeno o „Hubičce“, platí i pro její zpěv.

V buffo roli zpěváka Skřivánka pozitivně zapůsobil lyrický tenor **Víta Šantory**. V dalších rolích se představili **Josef Kovačič** (vysloužilce Bonifác), **Roman Vlkovič** (Mistr zednický), **Nikola Novotná** (Hospodská), **Petr Němec** (Jirka, zvoník), **Petr Urbánek** (Duch bratéra Barnabáše), **Jiří Dvořák** (Dudák). Důležitou roli má i sbor (**Jurij Galatenko**).

Dirigent **Jakub Klecker** a operní orchestr skvěle vyzdvihli celou bohatost partitury, nikdy však na úkor zpěváků.

„ČERTOVA STĚNA“ – 11.5.

(premiéra 12.6.14, obnovená premiéra 14.12.23)

Komicko-romantická opera, na libreto **Elišky Krásnohorské**. Kompozice předbílá svou dobu směrem k 20. století. Námět vychází z biblické filozofie – boj zla proti silám dobra. **Jiří Nekvasil** inscenoval tuto hru v duchu celého díla a v nenápadně moderní scénografii **Davida Baziky**. Scéně dominuje portrét Bedřicha Smetany, který je rozdělen do několika částí různých kulís, stejně jako centrální schodiště.

Nejvyšší maršálek Království českého, pan Vok Vítkovic, pán z Růže, kdysi marně miloval hraběnku ze Šauenburka. Tato určila závěti, že po smrti bude její dcera Hedvika poslána k panu Vokovi do otcovské ochrany. Hedvika se nakonec po mnoha pletkách, mimo jiné i s jiným párem – rytířem Jarkem ve službě Vokově a dcerou hradního Michálka – a po úspěšném překonání ďábelských intrik, stane Vokovou manželkou. Mladý pár se také snoubí. Ano, děj je poněkud zmatený, zejména zdvojenou postavou poustevníka Beneše a čerta Raracha, ale to mu na kvalitě neubírá.

Hlavní postava, pan Vok, je vysněnou rolí pro ušlechtilé heldenbaritony. **Jiří Brückler** je právě takovou postavou: zářivou, důstojnou, elegantní, kultivovanou. Hedvika ze Šauenburka, která mu byla svěřena, je **Veronika Rovná** – zářící světlo s podmanivě krásným mladodramatickým sopránem. Zahraniční kariéra by byla pro tento hlas určitě přínosná! Bohužel „mladá“ dvojice Katuska (**Kristýna Kůstková**) a Jarek (**Luciano Mastro**) této úrovně nedosahuje. Pan Mastro se s rolí popral po svém (viz „Hubička“). **Kristýna Kůstková** zpívá docela hezky, ale její sopránový hlas není zapamatovatelný. Je otázkou, zda by tato vysoká pěvkyně, která svojí výškou převyšuje své mužské partnery, měla ještě dostat vysoké podpatky? Velmi zapamatovatelný zůstává hlas a jevištní projev **Jorgeho Garzy** v roli hradního Michálka. Pan Garza v této roli zaujme nejen brilantností svého tenoru, ale také příkladnou českou výslovností bez přízvuku. Nejedem český kolega by se od něj mohl učit...

Martin Gurbal je v roli poustevníka Beneše vynikající hlasově i fyzicky. Podobnost jeho hlasu s hlasem ďábla Raracha (**Miloš Horák**) je jistě záměrná, neboť se jeden vydává za druhého.

Anna Nitrová se objevila jako Vokův synovec Záviš, mladý rytíř.

Choreografie příšer ve 3. dějství byla mimořádně dramatická a vzrušující. Fantastický výkon **baletního souboru** a choreografa **Gianvita Attimonelliho**. Také kostýmy **Marty Roszkopfové** byly skutečně ďábelské: v duchu středověku, ale dobře korespondující s moderní scénografií. **Orchestr**, který je zárukou vysoké kvality, tentokrát řídil **Marek Šedivý** a sbor nastudoval **Jurij Galatenko**.

Divadlo Jiřího Myrona: „LIBUŠE“ – 12.5. (premiéra 10.3.)

Koncertní provedení

„Libuše“ je slavnostní opera. Podle přání skladatele by měla být uváděna pouze při zvláštních příležitostech. Libuše byla podle staré pověsti první českou kněžnou a věštkyní. Sňatkem s Přemyslem Oráčem ze Stadic založila panovnický rod Přemyslovců. Opera byla složena na původně německé libreto **Josefa Wenziga**, které následně **Ervín Špindler** přeložil do češtiny. Pěvecké party jsou náročné a vyžadují velké, dramatické hlasy. **Mária Porubčinová** v titulní roli disponuje mladodramatickým sopránem a byla majestátní Libuší, kterou si lze dobře představit na jevišti.

Bohužel její citlivý zpěv rušilo nadměrné vibrato. **Petra Alvarez Simková** zpívala svou Krasavu jako o život velmi dramaticky. Stojí mezi bratry Chrudošem (bas) a Šťáhlavem (tenor), kteří se hádají o otcovské dědictví. Chrudoš proto volá Libušin soud. Zuří vzteky – skvělá role pro brilantně hrdinný hlas **Martina Bárty**. Mírný Šťáhlav byl dobře ztyárněn **Richardem Samkem**. Další skvělé hlasy nabídli **Pavel Švingr** jako Lutobor, strýc bratrů, a **Jiří Hájek** jako Radovan. VELMI slibný mladý alt nechala slyšet **Monika Jägerová** jako Radmila, sestra obou bratrů. Velmi krásně a homogenně zněl zpěv čtyř ženců za scénou (**Karolína Levková, Klára Hlůšková, Barbora Garzinová, Martin Javorský**). A nakonec Přemysl, který se sňatkem s Libuší stal zemským knížetem: **Svatopluk Sem** byl ideální obsazení této role.

Velkého sborového partu se působivě ujal **Pražský filharmonický sbor** pod vedením **Lukáše Vasilka**, **Janáčkovu filharmonii Ostrava** řídil **Robert Jindra**. Dirigent byl ohlášen indisponován, ovšem na jeho temperamentním, plnokrevném dirigování nebyla znát žádná indispozice. Na stěnu v pozadí se nenápadně promítaly fantastní obrazy **Jiřího Davida**.

Koncert ke 140. výročí úmrtí Bedřicha Smetany byl důstojným zakončením 2. operního cyklu jeho operní tvorby.

Dana Herzowa